

Inhoud

Gedenktekens: modernisme
Bokje over... geuren
Lezing Midas Dekkers
Kort geknipt
Excursies
Herstel begraafplaatsen Overijssel
Europese week begraafplaatsen
Verenigingsnieuws
Restauratie gietijzeren monument
Subsidie groenelementen
Colofon

De stijl van het **modernisme**

Hoe heeft de vorm van grafmonumenten zich in ons land ontwikkeld? Hebben de diverse stromingen in architectuur en kunstnijverheid hun sporen nagelaten op de graftekens, of is de uiterlijke vorm (mede) afhankelijk geweest van andere factoren? Deel 7 van een serie over gedenktekens met het accent op de vorm behandelt het modernisme.

Vormgeving grafmonumenten (7)

Vlaardingen

Art déco maakte in de jaren twintig van de 20ste eeuw geleidelijk plaats voor een nieuwe vormgeving: de nieuwe zakelijkheid, vaak in één adem genoemd met gelijksoortige stijlen als het nieuwe bouwen, De Stijl en het functionalisme. Ze zijn hier samengebracht onder de gemeenschappelijke

noemer modernisme.

Doelmatigheid was het parool. Het leidde tot een zakelijke vormgeving met het accent op de functionaliteit. Ornamenten en decoraties, zo uitbundig toegepast in de Jugendstil en art déco, waren in het zuivere modernisme taboe.

In Nederland is de kunstbeweging De Stijl vooral bekend geworden door het Rietveldhuis van architect G. Rietveld in Utrecht, en door de kleurige composities in rechte vlakken en lijnen van beeldend kunstenaar Mondriaan. Het functionalisme in pure vorm is niet vaak op begraafplaatsen terug te vinden, meestal is er toch nog wel een decoratief motief, symboliek of – op katholieke begraafplaatsen – kruisbeeld aangebracht. Een gaaf, overigens ongedateerd, voorbeeld staat op de Vlaardingse begraafplaats Emmaus. Het is een compositie van een verticaal en horizontaal rechthoekig vlak. In de rechthoekige opening die in het verticale element is aangebracht, ligt

een horizontale granieten plaat die aan beide kanten uitsteekt. De verticale steen is met witte mozaïeksteentjes belegd, vlak boven de opening is een band met zwarte steentjes aangebracht.

Uit 1935 dateert het graf van architect J. Bottenberg op de algemene begraafplaats van Oud-Beijerland. De stèle, de hoekpalen en het hekwerk rond de grafruimte zijn in rechte vlakken opgebouwd, waarbij vooral het getrapte hekwerk opmerkelijk is.

Stijlvast zijn eveneens de strak vormgegeven graftekens uit 1935 en 1938 op de algemene begraafplaats in Maarssen: grote verticale vlakken met kleine horizontale accenten.

Veel bakstenen monumenten uit de jaren dertig van de vorige eeuw zijn ook uit blokvormige delen opgebouwd, zoals onder meer te zien is op de nieuwe gemeentelijke begraafplaats te Zeist.

Mengvormen

Op grafmonumenten wordt de nieuwe zakelijkheid heel vaak gemengd met traditionele motieven, zoals op de gemeentelijke begraafplaats te Rozenburg op een monument uit 1948, waarop een reliëf van rozen is aan-

Modernisme gemengd met traditionele motieven

gebracht. Op het rooms-katholieke kerkhof in St. Anthonis staat onder meer een ensemble uit 1939 in de vorm van een opstand met palen en stangen. Het ensemble is opgebouwd uit verticale vlakken met kleine horizontale accenten, maar op het centrale hogere gedeelte van de opstand is een traditionele corpus bevestigd.

Massaproductie

Het is allesbehalve vanzelfsprekend om alle rechthoekige graftekens tot het modernisme te rekenen. Tussen pakweg 1925 en 1950 zijn er tienduizenden grafmonumenten geplaatst in de vorm van een rechthoekige tekstplaat gevat tussen twee rechte, staande palen. Het zijn producten uit een periode waarin over de dood zo min mogelijk werd gesproken en aan een grafmonument doorgaans weinig aandacht werd besteed. Eenvoudig, goedkoop en massaal geproduceerd.

Tekst en foto's: Rita Hulsmans

St. Anthonis

Cadzand

Bokje over ... **Geurende begraafplaatsen**

Menigeen weet dat ik graag begraafplaatsen bezoek en dat ik een lijst bijhoud van al die begraafplaatsen. In het voorjaar van 2009 constateerde ik dat het aantal begraafplaatsen dat ik ooit bezocht had in Zeeland betrekkelijk gering was. Om mijn kennis van Zeeuwse begraafplaatsen wat te vergroten, besloot ik een lang weekend te plannen en van Schouwen-Duiveland via Zuid-Beveland naar Zeeuws-Vlaanderen te rijden. Nu wil ik uiteraard niet dit hele stuk volschrijven met wat ik toen allemaal tegenkwam, in welk hotel ik sliep en hoe mooi het allemaal was. Nee, het gaat meer om wat in het kopje al aangegeven is: het geurt op veel Zeeuwse begraafplaatsen. Niet naar varkensmest of koeienstront maar naar lavendel en andere geurende bloemen.

Opvallend veel begraafplaatsen in Zeeland, in verschillende gemeenten, beschikken over lange banen met lavendel of andere kleurige planten. Oog en neus worden geprikkeld door de grote rijkdom aan planten die tussen de grafmonumenten zijn geplant. Het is daarom een waar genot om met een beetje mooi weer deze begraafplaatsen te bezoeken. Een keerzijde is er ook, maar daar valt mee te leven. Op sommige begraafplaatsen groeien de vaste planten zo snel dat soms de grafmonumenten niet meer te zien zijn. Het onderhoud van veel van deze begraafplaatsen is goed te noemen. Het is dan ook verbazingwekkend dat waar elders het onderhoud wordt teruggeschroefd het hier kennelijk niet zo problematisch is. Tenslotte kost het aanplanten en bijhouden van al dat groen ook het een en ander. Maar daar tegenover staat dat de maaimachine binnen kan blijven...

Of het allemaal historisch verantwoord is, al die bloemenpracht, is weer heel wat anders. Waarschijnlijk zagen de begraafplaatsen er van oudsher wat kaler en formeler uit. Of daar meer te beleven viel? Nee, dan is de hedendaagse aanpak toch fraaier voor het oog en ook voor de neus. Tip dus voor deze zomer: bezoek eens een aantal Zeeuwse begraafplaatsen!

Tekst en foto: Leon Bok

Midas Dekkers

houdt eerste IJzermanlezing

Op zaterdag 29 mei 2010 geeft bioloog en schrijver Midas Dekkers na de Algemene Vergadering een lezing 'met een knipoog naar de dierenwereld'. Het bestuur nodigt jaarlijks een bekende Nederlander uit om vanuit een eigen invalshoek de funeraire cultuur te beschouwen. Het IJzermanfonds heeft dit initiatief mogelijk gemaakt. De lezing vindt plaats in de Europese Week van de Begraafplaatsen, die duurt van 29 mei tot en met 6 juni. De lezing is toegankelijk voor leden en niet-leden en begint om 14.00 uur in De Akker, Melkpad 14a in Hilversum. Gezien het beperkte aantal plaatsen is tijdige aanmelding noodzakelijk, zowel voor leden als niet-leden. Registratie vindt plaats op volgorde van binnenkomst en kan alleen via mail en post aan: bureau@terebinth.nl of Kantershof 372, 1104 GV Amsterdam, met vermelding: IJzermanlezing, wel/geen lid. U ontvangt bericht als u de lezing kunt bijwonen. Van niet-leden zal een bescheiden bijdrage worden gevraagd van € 7,50.

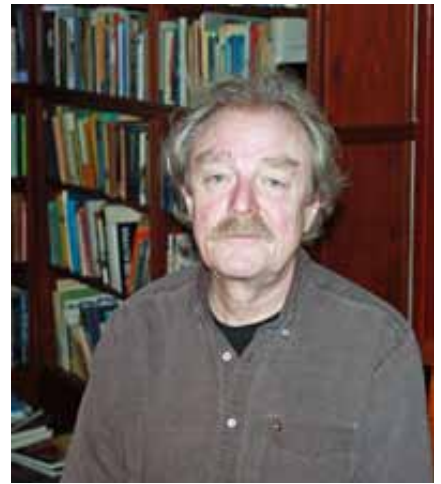

Foto: Harry Arksteijn

Kort geknipt

Restauratie VOC begraafplaats India

Het Amsterdamse bureau 3D Architects & Engineers gaat een 17de eeuwse begraafplaats in het Indiaase Ahmedabad restaureren. De Verenigde Oostindische Compagnie had de dodenakker tussen 1615 en 1700 in gebruik. Behalve tombes zijn er piramide- en koepelvormige objecten te vinden. In diverse monumenten is een mengvorm van Indiase als westerse invloeden toegepast. Eind november 2010 moet de restauratie klaar zijn.

Bron: *Architectenweb.nl*

Van begraafplaats naar herdenkingspark

De vervallen gemeentelijke begraafplaats in Haaksbergen aan de Enschedesestraat wordt opgeknapt. Een plaatselijke uitvaart-ondernemer nam het initiatief om er een herdenkingspark van te maken. De renovatie zal in 2011 beginnen.

Bron: *RTV Oost*

Oude begraafplaats Rockanje opgeknapt

De werkgroep Maria Rust, die deel uitmaakt van de Historische Vereniging Westelijk Voorne, heeft een inzameling gehouden om restauratie van de oude begraafplaats aan de Zeeweg te Rockanje mogelijk te maken.

Dankzij giften van de bevolking uit Rockanje en omgeving is voldoende opgehaald om een professionele steenhouwer de grafstenen te laten restaureren. De beplanting zal in 2011 worden aangepakt.

Bron: *Voorne-Putten.nl*

Herstel begraafplaats Nieuw Beerta

Binnenkort zal Landschapsbeheer Groningen beginnen met herstel- en onderhoudswerkzaamheden op de gemeentelijke begraafplaats in Nieuw Beerta. Landschapsbeheer zoekt vrijwilligers om onder begeleiding te helpen met het opknappen. Op 22 mei a.s. is de tweede vrijwilligersdag, waarbij Landschapsbeheer uitleg geeft over de te verrichten werkzaamheden.

Bron: *RTV Noord*

Begin 2008 hebben Stichting RIBO, Vereniging De Terebinth en Landschap Overijssel gezamenlijk het initiatief genomen om de historische graven en begraafplaatsen in Overijssel, die vervallen en vergeten zijn te herstellen.

Herstel historische begraafplaatsen in Overijssel

Stichting RIBO, die dit project begeleidt, is een stichting die zich al jaren inzet voor het behoud van vakmanschap in de bouw en het opzetten van restauratieopleidingsprojecten (ROP). Het project heeft tot doel oude en historische grafmonumenten en begraafplaatsen te herstellen teneinde deze voor het nageslacht te bewaren. Voor deze herstelwerkzaamheden is kennis en vakmanschap nodig. Naast de monumentale restauratieprojecten zijn deze kleinschalige restauratie- en onderhoudswerkzaamheden zeer geschikt om natuursteenbewerkers en restauratiesmeden op te leiden.

Bovendien is de intentie om het onderhoud en het herstel van het groen een beroep te doen op bedrijven en leerlingen van het ROC. Behalve het continueren van het vakmanschap zal ook aandacht worden besteed aan erfgoededucatie en cultuurtoerisme. De werkgroep heeft na een globale inventarisatie in de Provincie Overijssel een eerste selectie gemaakt van begraafplaatsen die hiervoor in aanmerking komen. De Provincie Overijssel stond positief tegenover het initiatief. Vervolgens zijn gesprekken gevoerd met de eigenaren van de begraafplaatsen over de voortgang van het project,

de medefinanciering en om nadere afspraken te maken. Na instemming van de eigenaren is de werkgroep, bijgestaan door deskundigen, begonnen met het opnemen van de herstellkosten van de grafmonumenten, het groen en bijkomende werken. Op basis van deze informatie heeft over de financiering van het project nader overleg plaatsgevonden met de provincie, de eigenaren en de gemeenten.

Het project omvat achttien begraafplaatsen of onderdelen daarvan. Inmiddels is het plan zover gevorderd dat de aanvraag voor subsidie in voorbereiding is. De werkgroep hoopt dat in het voorjaar van 2010 de nodige middelen beschikbaar worden gesteld zodat het plan uitgewerkt kan worden en de werkzaamheden dit jaar van start kunnen gaan.

Tekst en foto: Teun Oosterbroek

Op het Heemkerkhof in Raalte vond de laatste begrafenis plaats in 1836. Tegenover de begraafplaats stond de voormalige Heemkerk. Deze was gebouwd in 1750 en brandde in 1834 af.

Europese week van de begraafplaatsen

Voor de achtste keer vindt dit jaar de Europese Week van de Begraafplaatsen plaats, van zaterdag 29 mei t/m zondag 6 juni. De week werd als European week for discovering cemeteries voor het eerst in 2003 geïnitieerd door de ASCE, de Association of Significant Cemeteries in Europe.

De Terebinth doet dit jaar bescheiden mee

'De ASCE wil het Europese netwerk zijn van openbare en private instellingen, die zich inzetten voor het behoud van begraafplaatsen van historisch en cultureel belang', aldus artikel 1 van het handvest van de ASCE. Sinds oktober 2002 is De Terebinth lid van deze vereniging, die een ambitieuze doelstelling heeft: Promotie van Europese begraafplaatsen als cultureel erfgoed van bijzonder belang, bevordering van samenwerking tot bescherming, conservering en instandhouding van deze begraafplaatsen, en bekendmaking van deze begraafplaatsen onder de burgers van Europa. Om dit uit te dragen werd destijds deze Europese week ingesteld, waarin verschillende Europese landen allerlei activiteiten op en rond begraafplaatsen organiseren.

De Terebinth doet dit jaar bescheiden mee met deze Europese Week. Op zaterdag 29 mei houdt bioloog Midas Dekkers na de Algemene Ledenvergadering een lezing, waarin hij zijn kijk op funeraire zaken zal geven. Toeval of niet, maar op zaterdag 5 juni komt de Amis du Musée Funéraire National naar Amsterdam voor een bezoek aan het Nederlands Uitvaartmuseum Tot Zover en Begraafplaats De Nieuwe Ooster.

De AMFN is de Franse zustervereniging van De Terebinth, die zich tot doel gesteld heeft 'door de eeuwen heen het spoor terug te volgen van de oorsprong en ontwikkeling van de funeraire rituelen en de sociale, juridische, culturele, godsdienstige en filosofische context'. Met deze vereniging onderhoudt de Terebinth een ruillidmaatschap. Er is al diverse malen contact geweest tussen beide verenigingen, voor de laatste keer tijdens de funeraire reis naar Parijs in 2009. Bij hun komst naar Amsterdam zullen dan ook enkele vertegenwoordigers van De Terebinth aanwezig zijn. En zo wordt de Europese week van de begraafplaatsen door de ontmoeting tussen Fransen en Nederlanders een echte Europese Week van en op de Begraafplaatsen.

Rindert Brouwer, buitenlandvertegenwoordiger van De Terebinth

Voor verdere informatie www.significantcemeteries.org en www.musee-funeraire.com

Kapel Isselt

Midden op het industrieterrein Isselt bevindt zich een kleine groene oase rond een middeleeuwse kapel. Oorspronkelijk behoorde het terrein aan de familie Isselt die hier een landhuis bewoonde. Bij het huis hoorde een grafkapel. Het huis is al lang afgebroken, maar de kapel bleef bewaard. Later is er een boerderij naast de kapel verzezen. In de kapel hangen vijf rouwborden van de familie Isselt. Deze zijn tijdens de Bataafse Republiek uit de St.-Joriskerk in Amersfoort gehaald om te voorkomen dat ze zouden worden vernietigd. Volgens de huidige eigenaar van de kapel, de heer W.E. van Dam van Isselt, zijn er in het verleden familieleden in de kapel begraven. Maar het

was niet bekend hoeveel en om welke familieleden het gaat. In 1998 hebben enkele leden van De Terebinth de kapel geopend. Ze troffen een droge grafkapel aan met twee lijkkasten en een teil met schedels en beenderen van eerdere ruimingen. De Terebinth heeft op 24 maart 2010 de eigenaar geadviseerd de stoffelijke resten te herkisten en de kapel weer in gebruik te nemen als familiegrafkelder. Daarvoor moet de kapel worden aangepast. De Terebinth heeft aangeboden het herkisten uit te voeren.

Tekst: Wim Vlaanderen

Foto's: Jeannette Goudsmit

Adres: De kapel staat aan de Isseltseweg, hoek Uraniumweg op het bedrijventerrein Isselt.

R.K. Begraafplaats Uithoorn

De gemeente Uithoorn heeft het verzoek om de R.K. begraafplaats Zijdenveld op de gemeentelijke monumentenlijst te zetten in haar raadsbesluit van 20 oktober 2009 afgewezen.

Marquerite de Jong en Wim Vlaanderen hebben in het voorjaar 2009 met de wethouder van Openbare Werken van de gemeente Uithoorn gesproken om te pleiten voor behoud van de begraafplaats. De R.K. begraafplaats is, hoewel slechts voor de helft in gebruik genomen, tien jaar geleden gesloten. Het niet gebruikte deel is verkocht aan een projectontwikkelaar. De ruimingsprocedure is reeds van start gegaan. Het parochiebestuur hoopt zo te bereiken dat de begraafplaats op den duur 'leeg' raakt of dat de niet-geruimde graven worden overgeplaatst zodat er geen graven meer op de begraafplaats zijn. Hierdoor verliest de begraafplaats zijn functie en kan de grond worden verkocht. Deze procedure neemt zeven tot tien jaar in beslag.

Tekst: Wim Vlaanderen

Excursie Tiel en Buren

Op zaterdag 27 maart 2010 organiseerde de Terebinth een excursie naar de begraafplaats Ter Navolging in Tiel. De begraafplaats werd in 1786 als een van de eerste 'buitenbegraafplaatsen' in Nederland in gebruik genomen. Tot die tijd werden de doden begraven in de St.-Maartenskerk of op het kerkhof rond de kerk. Na een introductie van een bestuurslid van de Stichting tot Behoud van Historische Begraafplaatsen in Tiel en Omstreken en Jan Hogendoorn, regionaal adviseur Rivierenland van De Terebinth, kregen de excursiegangers een rondleiding over de begraafplaats. In 2009 heeft de gemeente Tiel vier grafkelders laten restaureren; in 2010 volgt het herstel van veertig graven. Na de lunch was er een bezoek aan de Lambertuskerk en de Oude Algemene Begraafplaats in Buren. In de kerk bevindt zich een grafkelder van de familie Van Egmond (graven van Buren) waarin Maria van Oranje-Nassau, de tweede dochter van Willem van Oranje en Anna van Buren, op 23 oktober 1616 werd bijgezet.

Tekst en foto's: Bartho Hendriksen

Poort Ter Navolging

Tekst en uitleg

Terebinth zoekt:

Een webmaster

Wegens het vertrek van de huidige webmaster per 1 juni 2010 a.s. zoekt de Vereniging De Terebinth een opvolger.

Profiel

Van de webmaster (m/v) wordt verwacht dat hij in nauwe samenwerking met enkele webredacteuren de website up to date houdt en actualiseert. Dit betekent het plaatsen van mededelingen, verslagen, rapporten etc. op de website. Daarnaast zorgt hij in nauwe samenwerking met de coördinator van de regionale adviseurs dat ervaringen en rapporten op de site worden geplaatst die toegankelijk zijn voor de regionale adviseurs.

Functie-eisen

- Kennis en ervaringen met het werken met websites en het programma Front-Page of soortgelijk programma.
- Ambitie om aan een website te werken.
- Voldoende tijd vrij te maken om op verzoek snelle aanpassingen uit te voeren.
- Gevoel voor taal en vormgeving. Belangstellenden kunnen contact opnemen met [Harry Arkesteijn](#), voorzitter van de Vereniging De Terebinth.

Een nieuwe bureaumedewerker

Per 1 april heeft Hester van der Hoorn de taken van bureaumedewerker Liesbeth Vermeulen overgenomen. Zij neemt het bureau tijdelijk waar tot er een opvolger is gevonden. Het mailadres van het bureau Terebinth blijft ongewijzigd. Informatie over de functieomschrijving kan worden verkregen bij [Hester van der Hoorn](#) of [Harry Arkesteijn](#), tel. 040-207 0636/06-4660 0647). Bureau Vereniging De Terebinth
Hester van der Hoorn
Dorpsstraat 99
2903 LA Capelle a/d IJssel
Tel. 010-2847012

Regio-adviseur Utrecht

Mijn naam is Wim Westeneng en ik ben sinds november 2009 regionaal adviseur voor de provincie Utrecht (regio 12). De Terebinth is een vereniging die als doel heeft het funerair erfgoed te bewaken en door te geven aan hen die na ons komen. Natuurlijk kan niet alles bewaard blijven, maar sommige monumenten en grafstenen van bekende en minder bekenden overledenen moeten bewaard worden voor het nageslacht.

We krijgen allemaal, vroeg of laat, met de dood te maken. Met mijn hobby genealogie kom ik graag op begraafplaatsen. Enerzijds om informatie te verkrijgen, anderzijds om de rust. Het lezen van de grafschriften en het doorvoelen van de nagedachtenis maken begraafplaatsen uniek.

Ik heb altijd al interesse gehad in de cultuur die te maken heeft met de dood. In het verleden heb ik een cursus uitvaartleider gevolgd en ben dus bekend met de rituelen rond de dood. Op internet had ik al gekeken op de site van de Terebinth. De artikelen op de site zijn het lezen meer dan waard. Maar verder was het daar voor mij bij gebleven. Totdat ik vorig jaar oktober het geluk had in contact te komen met de vereniging. Van het een kwam het ander. Ik ben lid geworden. Toen ik vernam de functie van regionaal adviseur vacant was, heb ik mij hiervoor aangemeld. Bij

Marcel Fonville

mijn werkzaamheden word ik ondersteund door Marcel Fonville, de beheerder van de begraafplaatsen Noorderveld en Kerkveld in de gemeente Nieuwegein.

De Terebinth organiseert ieder jaar interessante excursies naar begraafplaatsen. Ik steun van harte het doel van de Vereniging: het zorgvuldig omgaan met ons funeraire erfgoed.

Tekst en foto: Wim Westeneng

Excursies

1 mei

Excursie begraafplaats Crooswijk Rotterdam. Meer informatie: [zie website](#)

18 mei 2010

Tour de Cimetièrre naar Amsterdam
Een excursie naar Zorgvlied en De Nieuwe Ooster met Wim Vlaanderen als gids.
Opgave voor deze excursie bij Arriva Touring, mail naar: h.dejong@arriva.nl of bel 050-5260268.

12-21 augustus 2010

Funeraire reis naar Silezië
Onder auspiciën van de AFD.
Meer informatie via [Wim Vlaanderen](#).

28 augustus 2010

Funeraire fietstocht Epe
Fietstocht langs verschillende begraafplaatsen op de Veluwe.
Meer informatie in een volgende Nieuwsbrief.

Uniek gietijzeren grafmonument gerestaureerd

Op de begraafplaats Haagveld in Breda is op 3 maart 2010 het grafmonument van de heer Nahuys van Burgst teruggeplaatst.

Het grafmonument is deskundig gerestaureerd door restauratieatelier Fopma uit Harlingen. Het betreft een neoklassiek gietijzeren monument dat in 1831 in opdracht van de weduwe Johanna Crul werd ontworpen door de Bredase architect P. Huysers. Het is vervaardigd door ijzergieterij Nering Bögel in Deventer.

Twee jaar na zijn overlijden werd in 1833, op zijn sterfdag, het monument geplaatst. Dat het monument de standaard grafsymbolen vertoonde, zoals de gevleugelde zandloper (vervliegen van de tijd), de omgekeerde toorts (het uitgedoofde leven) en de vlinder (wederopstanding), was normaal. Ongewoon was het reliëf van objecten op de achterzijde, waar verschillende wetenschappelijke voorwerpen opvallen.

De wrijvingselektriseermachine met zijn glasschijf, de Leidse fles en de ontlander, de verrekijker, de globe en ook de boeken tonen de actieve betrokkenheid van Nahuys bij de natuurwetenschappen. Dit geldt ook voor de wiskundige instrumenten zoals de passer, winkelhaak en gradenboog. Omdat Nahuys tevens prominent vrijmetselaar was, kan men deze ook zien als symbolen van de vrijmetselarij. Wat verder opvalt aan het monument is de zuivere, precieze bewerking van de teksten.

Tot 1997 heeft het monument de elementen kunnen trotseren. In dat jaar is de arduinen sokkel bezweken onder het aangetaste gietwerk. De losse componenten werden opgeslagen en de restanten boden jarenlang een trieste aanblik. Door het niet verkrijgen van subsidie en gebrek aan geld bij het begraafplaatsbestuur heeft het lang geduurd voordat aan de hoogst noodzakelijke restauratie werd toegekomen. Na een lange procedure werd het monument in 2007 tot Rijksmonument benoemd.

Er werd opnieuw gezocht naar mogelijkheden voor restauratie. Door de gezamenlijke inspanning van het bestuur van de Protestantse begraafplaats Haagveld, SBC/Zuylen (beheerder van deze begraafplaats), het restauratieatelier Fopma en een plaatselijke steenhouwer is het zeer bijzondere monument in zijn oude luister teruggeplaatst. In 1833 was het 2.40 bij 1.25 meter grote monument krantennieuws tot in Amsterdam.

Tekst: Roel Stapper, directeur SBC Zuylen

Adres: Begraafplaats Haagveld, Haagweg 334 in Breda

Oude begraafplaats Rheden. Foto: Rita Hulsman

Subsidie groenelementen

Eigenaren van groene monumenten, waaronder begraafplaatsen, kunnen vanaf 1 april subsidie aanvragen voor de instandhouding van hun park of tuin. Het is voor het eerst dat er geld beschikbaar komt voor tuinen en parken van monumentale buitenplaatsen, villa's en kloosters, en voor stadsparken en begraafplaatsen. Om deze groene monumenten ook onder de bestaande Instandhoudingsregeling te laten vallen voegt staatssecretaris van OCW Van Bijsterveldt vier miljoen euro toe aan deze pot. Het extra geld komt bovenop de 47 miljoen euro die al beschikbaar was voor de regeling. Tot dusver was dit geld alleen voor 'rode' - gebouwde - monumenten. Het nieuwe bedrag - 51 miljoen - wordt verdeeld op volgorde van binnenkomst van de aanvragen: wie het eerst komt, het eerst maalt.

Eigenaren van een groen monument kunnen in aanmerking komen voor subsidie door een plan voor zes jaar bij de Rijksdienst in te leveren. Het is mogelijk om 40 tot 60 procent van de kosten vergoed te krijgen. De resterende kosten zijn voor eigen rekening.

Via de website van de [Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#) is een voorbeeld van een dergelijk Instandhoudingsplan te downloaden.

Bron: RCE en Erfgoedhuis Zuid-Holland

Colofon

Terebinth Nieuwsbrief is een uitgave van De Terebinth, vereniging voor Funeraire Cultuur en wordt uitgeven onder verantwoordelijkheid van *Terebinth*, tijdschrift voor funeraire cultuur. De Nieuwsbrief is ook te lezen op onze [website](#).

De redactie nodigt de lezers uit om te [reageren](#) op deze Nieuwsbrief.

Redactieadres: nieuwsbrief@terebinth.nl

[Aanmelden](#) voor Nieuwsbrief
[Afmelden](#) voor Nieuwsbrief